

Sisäministeriö
Inrikesministeriet

Inre säkerhet | Inrikesministeriets publikationer 2019:12

ENSKA

Polisens strategi för förebyggande arbete 2019–2023

Inrikesministeriets publikationer 2019:12

ENSKA

Polisens strategi för förebyggande arbete 2019–2023

Inrikesministeriet

ISBN: 978-952-324-251-7

Layout: Statsrådets förvaltningsenhet, publikationsverksamheten

Helsingfors 2019

Presentationsblad

Utgivare	Inrikesministeriet	1.2.2019
Författare		
Publikationens titel	ENSKA – Polisens strategi för förebyggande arbete 2019–2023	
Publikationsseriens namn och nummer	Inrikesministeriets publikationer 2019:12	
Diarie-/ projektnummer	SMDno-2017-1813	Tema Inre säkerhet
ISBN PDF	978-952-324-252-4	ISSN PDF 2490-077X
URN-adress	http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-324-252-4	
Sidantal	40	Språk svenska
Nyckelord	Polisen, förebyggande arbete, förebyggande, säkerhet, trygghetskänsla, brott	
Referat	<p>Förebyggande verksamhet ingår i polisens uppgifter enligt lag. Den syftar till att upprätthålla samhällets och människornas säkerhet, trygghetskänslan och tilltron till polisen genom att i ett tidigt skede ingripa i sådana händelser och sådan utveckling som äventyrar säkerheten. I en framgångsrik och effektiv förebyggande verksamhet framhävs särskilt strategisk styrning, konsekvent ledarskap på alla nivåer som skapar förutsättningar för den förebyggande verksamheten samt chefsarbete som stödjer verksamheten. För den förebyggande verksamheten ställs upp riksomfattande, regionala och lokala mål, uppnåendet av resultaten följs upp och de rapporteras inom den egna organisationen och utåt, även till regionens invånare. Inrikesministeriet upprättar årligen en riksomfattande rapport om genomförandet.</p> <p>I strategin fastställs vad som avses med förebyggande verksamhet och vilka målen för strategin är, objekten för förebyggande arbete och de strategiska riktlinjerna för 2019–2023. Samarbete med partner och intressentgrupper är centralt i genomförandet av strategin.</p> <p>För genomförande av strategin utarbetar Polisstyrelsen enligt inrikesministeriets anvisningar en genomförandeplan som omfattar strategiperioden och som ses över årligen. Genomförandeplanen innehåller bedömningskriterier och indikatorer som stödjer uppföljningen av resultaten och av utvecklingen av den förebyggande verksamheten. Polisstyrelsen styr polisinsättningarna i genomförandet av strategin. Polisinsättningarna ansvarar för att strategin för förebyggande verksamhet genomförs som en del av polisinsättningens dagliga verksamhet genom ledningens och chefernas arbete.</p>	
Förläggare	Inrikesministeriet	
Distribution/ beställningar	Elektronisk version: julkaisut.valtioneuvosto.fi Beställningar: julkaisutilaukset.valtioneuvosto.fi	

Kuvailulehti

Julkaisija	Sisäministeriö	1.2.2019	
Tekijät			
Julkaisun nimi	ENSKA – Poliisin ennalta estävän työn strategia 2019–2023		
Julkaisusarjan nimi ja numero	Sisäministeriön julkaisu 2019:12		
Diaari/hankenumero	SMDno-2017-1813	Teema	Sisäinen turvallisuus
ISBN PDF	978-952-324-252-4	ISSN PDF	2490-077X
URN-osoite	http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-324-252-4		
Sivumäärä	40	Kieli	ruotsi
Asiasanat	Poliisi, ennalta estävä työ, ennalta ehkäisy, turvallisuus, turvallisuuden tunne, rikos		
Tiivistelmä	<p>Ennalta estävä toiminta on poliisin laissa säädetty tehtävä, jolla ylläpidetään yhteiskunnan ja ihmisten turvallisuutta, turvallisuuden tunnetta ja luottamusta poliisiin puuttumalla varhain turvallisuutta heikentäviin tapahtumiin ja kehitykseen. Tuloksellisessa ja vaikuttavassa ennalta estävässä toiminnassa korostuvat erityisesti strateginen ohjaus, johdonmukainen ja ennalta estävän toiminnan edellytyksiä luova johtaminen organisaation kaikilla tasoilla sekä toimintaa tukeva esimiestyö. Ennalta estävälle työlle asetetaan tavoitteet valtakunnallisesti, alueellisesti ja paikallisesti, tulosten saavuttamista seurataan ja niistä raportoidaan oman organisaation sisällä ja siitä ulospäin, myös alueen asukkaille. Sisäministeriö laatii toimeenpanosta vuosittain valtakunnallisen raportin.</p> <p>Strategiassa on määritelty, mitä ennalta estävällä työllä tarkoitetaan ja mitkä ovat strategian tavoitteet, ennalta estävän työn kohteet ja strategiset linjaukset vuosille 2019–2023. Strategian toimeenpanossa keskeistä on yhteistyö kumppaneiden ja sidosryhmien kanssa.</p> <p>Strategian toimeenpanemiseksi Poliisihallitus laatii sisäministeriön ohjeiden mukaan strategiakauden kattavan toimeenpanosuunnitelman, jota tarkistetaan vuosittain. Toimeenpanosuunnitelma sisältää tulosten seuranta ja ennalta estävän toiminnan kehityksen seurantaan tukevat arviointikriteerit ja mittarit. Poliisihallitus ohjaa poliisilaitoksia strategian toimeenpanossa. Poliisilaitokset vastaavat siitä, että ennalta estävän toiminnan strategia toimeenpannaan osana poliisilaitoksen päivittäistä toimintaa johtamisen ja esimiestyön kautta.</p>		
Kustantaja	Sisäministeriö		
Julkaisun jakaja/myynti	Sähköinen versio: julkaisut.valtioneuvosto.fi Julkaisumyynti: julkaisutilaukset.valtioneuvosto.fi		

Description sheet

Published by	Ministry of the Interior	1 February 2019	
Authors			
Title of publication	Finland's Strategy on Preventive Police Work 2019–2023		
Series and publication number	Publications of the Ministry of the Interior 2019:12		
Register number	SMDno-2017-1813	Subject	Internal security
ISBN PDF	978-952-324-252-4	ISSN (PDF)	2490-077X
Website address (URN)	http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-324-252-4		
Pages	40	Language	Swedish
Keywords	Police, preventive work, prevention, safety and security, sense of security, crime		
<p>Abstract</p> <p>The police have a legal duty to engage in preventive action to maintain the safety and security of people and society, to engender a sense of security and to sustain confidence in the police. This is achieved through early intervention in incidents and developments that undermine safety and security. To ensure that preventive action is both productive and effective, there needs to be a focus on strategic guidance, consistent leadership that paves the way for preventive action at all organisational levels and managerial work that supports the actions. National, regional and local objectives will be set out for preventive work, the results will be monitored and they will be reported within and outside the organisations, also to residents. The Ministry of the Interior will draft annually a national report on the implementation.</p> <p>Finland's Strategy on Preventive Police Work defines what preventive action means and sets out the objectives, targets for preventive action and strategic policies for 2019–2023. Cooperation with partners and stakeholders will be of key importance in implementing the Strategy.</p> <p>In order to implement the Strategy, the National Police Board will prepare an action plan for the strategy period in accordance with the instructions provided by the Ministry of the Interior. The action plan will be reviewed annually. The plan will include assessment criteria and indicators that support the monitoring of the results and the progress of preventive action. The National Police Board will guide and direct local police departments in the implementation of Finland's Strategy on Preventive Police Work. The police departments will be responsible for implementing the Strategy as part of their daily work through leadership and managerial work.</p>			
Publisher	Ministry of the Interior		
Distributed by/ publication sales	Online version: julkaisut.valtioneuvosto.fi Publication sales: julkaisutilaukset.valtioneuvosto.fi		

Innehåll

TILL LÄSAREN	9
1 Grunderna för strategin för polisens förebyggande arbete	10
1.1 Beredningen av strategin	13
2 Polisens förebyggande arbete och målen för strategin 2019–2023	15
3 Ledning och organisering av polisens förebyggande verksamhet och arbetsformer för verksamheten	19
3.1 Verksamheten ska vara organiserad, styrd och systematisk.....	19
3.2 Det styrda och systematiska förebyggande arbetet är specialverksamhet, inte en del av all polisverksamhet.....	19
3.3 Arbetsformer för den förebyggande verksamheten.....	20
3.3.1 Omorganisering av närpolisverksamheten	20
3.3.2 Multiprofessionella verksamhetsformer - Ankkuri, Marak.....	20
3.3.3 Lokal problemlösning	21
3.3.4 Problematiska personer	22
4 Objekt och strategiska riktlinjer för polisens förebyggande verksamhet 2019–2023	23
4.1 Stärka de olika befolkningsgruppernas säkerhet och trygghetskänsla genom förebyggande verksamhet.....	23
4.1.1 Bedriva verksamhet med barn och unga och deras föräldrar	23
4.1.2 Öka interaktionen med minoritetsgrupper	26
4.1.3 Förebygga brott mot äldre.....	28
4.2 Förebygga våld.....	29
4.3 Främja likabehandling, goda relationer mellan befolkningsgrupperna och motarbete polarisering	32
4.4 Säkerställa effektiva och ändamålsenliga strukturer och processer för samarbete som stödjer det förebyggande arbetet	33
4.5 Utnyttja teknik och innovationer i det förebyggande arbetet	35
5 Genomförandet av strategin, uppföljningen och mätningen av resultaten samt rapporteringen	37
5.1 Genomförandet av strategin för förebyggande verksamhet.....	37
5.2 Resultatuppföljningen och rapporteringen	38
Bilaga 1: Polisens strategi för förebyggande arbete 2019–2023	40

TILL LÄSAREN

Förebyggande verksamhet ingår i polisens uppgifter enligt lag. Den syftar till att upprätthålla samhällets och människornas säkerhet, trygghetskänslan och förtroendet för polisen genom att i ett tidigt skede ingripa i sådana händelser och sådan utveckling som äventyrar säkerheten. Verksamheten upprätthåller samhällets och människornas säkerhet, trygghetskänslan och förtroendet för polisen. Den förebyggande verksamheten är också ekonomiskt lönsam, eftersom det uppstår stora kostnader för att avhjälpa skador orsakade av brott och störningar och för att ställa de skyldiga till svars för sina gärningar. Brott och störningar försvagar trygghetskänslan. Ett samhälle där invånarna känner sig trygga är ett framgångsrikt samhälle.

Den tidigare strategin för polisens förebyggande verksamhet publicerades 2014 och dess viktigaste mål var att skapa strukturer för den förebyggande verksamheten vid alla polisinsättningar. I den aktuella strategin fastställs de operativa målen och de strategiska riktlinjerna för 2019–2023. Polisstyrelsen bereder en genomförandeplan för strategin som styr genomförandet av strategin vid polisinsättningarna. I planen beaktas de spetsteman för genomförandet som fastställs årligen samt de indikatorer och nyckeltal som används i resultatuppföljningen och den årliga rapporteringen. Polisinsättningarna har ett centralt ansvar för genomförandet av strategin och uppnåendet av målen. Strategin förankras i polisinsättningarnas dagliga verksamhet genom ledarskapet och chefsarbetet.

Förändringarna i omvärlden har ökat kraven på polisens förebyggande arbete och samtidigt dess betydelse för den inre säkerheten. I Finland är förtroendet för polisen högt, och tack vare detta förtroende har polisen kunnat göra ett gott resultat med små resurser i europeisk jämförelse. För att förtroendet ska upprätthållas krävs dagligt arbete, och här står den förebyggande verksamheten i centrum. För att man ska kunna utveckla det förebyggande arbetet bör större fokus läggas på föregripande insatser.

1 Grunderna för strategin för polisens förebyggande arbete

Polisens uppgift är att trygga rätts- och samhällsordningen, upprätthålla allmän ordning och säkerhet samt att förebygga, avslöja och utreda brott och föra brott till åtalsprövning. Polisen ska upprätthålla säkerheten i samarbete med andra myndigheter samt med sammanslutningar och invånarna. Förebyggande verksamhet ingår alltså i polisens uppgifter enligt lag. Den syftar till att upprätthålla samhällets och människornas säkerhet, trygghetskänslan och förtroendet för polisen genom att i ett tidigt skede ingripa i sådana händelser och sådan utveckling som äventyrar säkerheten. I en framgångsrik och effektiv förebyggande verksamhet framhävs strategisk styrning, konsekvent ledarskap på alla nivåer som skapar förutsättningar för den förebyggande verksamheten, chefsarbete som stödjer verksamheten, yrkeskompetens samt uppställning, uppföljning och rapportering av riksomfattande, regionala och lokala mål.

De största utmaningarna i det förebyggande arbetet är de knappa resurserna och attityder enligt vilka förebyggande arbete är mindre värdefullt än polisens övriga uppgifter. Detta påverkas också av att det ofta är svårt att påvisa resultaten av det förebyggande arbetet och det kräver långsiktig uppföljning. Resultatet av det förebyggande arbetet är ofta att någonting inte händer, vilket därmed inte kan konstateras i polisens statistik, t.ex. som ett uppklärat brott eller ett tillståndsbeslut. Dessutom märks resultaten av det förebyggande arbetet ofta först efter en längre tid än ett år. Uppföljningen av polisens resultat grundar sig huvudsakligen på numeriska indikatorer och en granskningsperiod på ett år. Systemet för uppföljning av resultaten stödjer därmed inte det förebyggande arbetet i tillräcklig grad.

Förändringarna i omvärlden har ökat kraven på polisens förebyggande arbete och samtidigt dess betydelse för den inre säkerheten. Det finländska samhället har på många sätt blivit tryggare t.ex. mätt med antalet brott som kommit till polisens kännedom, men

samtidigt utgör den försvagade sociala kohesionen¹ en större utmaning än tidigare. Detta skapar utrymme för polarisering, som i sin tur förstärker den negativa utvecklingen. Befolkningens välfärd har allmänt taget ökat, men samtidigt har marginaliseringen blivit mer mångfacetterad och problemen drabbar en allt mindre grupp av befolkningen. Det kan t.ex. handla om otrygghet eller att hamna i kriminalitet eller bli offer för brott. Välfärds-samhället och stödnätverken når inte längre alla individer och deras närstående, vilket ger upphov till sårbarhet som påverkar säkerheten. Den tekniska utvecklingen har försvagat den samhällsligt viktiga uppgiften att förmedla och analysera information som medierna traditionellt har haft och som har byggt på journalistisk praxis. Utvecklingen har gjort förmedlingen av information och meddelanden snabbare och skapat allt effektivare sätt att rikta budskap och propaganda till enskilda grupper. Detta ökar möjligheterna att sprida propaganda, felaktig information, falska nyheter och hatretorik. Dessa utnyttjas för att öka känslan av utanförskap och misstron mot samhället, i synnerhet bland individer och grupper som redan har ett svagare förtroende för samhället och dess institutioner. Sårbarheterna utnyttjas avsiktligt för att öka polariseringen och sprida gränsöverskridande eller globala säkerhetshot såsom terrorism, våldsamt radikaliserande, extremism och organiserad brottslighet.

I Finland är förtroendet för polisen, andra institutioner och andra människor fortfarande avsevärt högt jämfört med största delen av världens länder. Förtroendet är en central resurs i det finländska samhället och främjar samhällets funktion och ökar effektiviteten i myndigheternas verksamhet. Förtroendet är en av orsakerna till att polisen i Finland har kunnat agera effektivt med de minsta resurserna i Europa i förhållande till folkmängden. I en föränderlig omvärld är det viktigt för samhället att förtroendet för polisen upprätthålls även i fortsättningen och att förutsättningarna för en effektiv polisverksamhet tryggas. Konsekvenserna av förändringarna i omvärlden och den försvagade sociala kohesionen drabbar olika befolkningsgrupper och områden i olika utsträckning². En kompetent och yrkeskunnig polisverksamhet stärker och upprätthåller alla befolkningsgruppers förtroende för verksamheten. Polisen har tvingats koncentrera sina resurser primärt på brådskande uttryckningar och allvarlig brottslighet. Det är viktigt att den förebyggande verksamheten ses som en kostnadseffektiv del av hela verksamheten såväl i samhället som inom poliskåren. Förutom att den förebyggande verksamheten har konsekvenser för individer stärker den förtroendet och kontakten med lokalsamhällena och förhindrar spridningen av mer allvarliga former av brottslighet. Detta ökar på ett betydande sätt polisens operativa förutsättningar att nå de strategiska målen. Om polisen tappar kontakten med människorna och lokalsamhällena försvagar det förtroendet för polisen och polisens verksamhet försvåras. Detta försvagar verksamhetens resultat och fjärrar människorna

1 Med social kohesion avses den interna sammanhållningen i samhället.

2 T.ex. rapporten Onko Suomi maailman turvallisimaa kaikille? Turvallisuuuden toteutumisen eri sukupuolien ja väestöryhmien kannalta. KPMG Oy Ab. 25.5.2018.

från polisen, vilket leder till en negativ utveckling. Misstro mot polisen skapar en grund för dold brottslighet och en känsla av otrygghet.

Enligt polisbarometern, som publicerades i juni 2018, litar man på den finländska polisens verksamhet, och polisen upplevs som en legitim aktör och utövare av offentlig makt. Cirka 95 procent av dem som intervjuades i studien uppgav att de litar på polisen antingen mycket eller väldigt mycket. I studien ombads deltagarna för första gången att bedöma tydliga misstag som polisen begått i den dagliga polisverksamheten. Nästan var femte deltagare ansåg att polisen begått tydliga misstag i sin verksamhet. Andelen är ännu högre, 27 procent, om "ingen åsikt"-svaren räknas bort. Som exempel på observerade fel uppgavs bl.a. osakligt beteende, överdrivet våld i relation till situationen och orättvisa beslut som riktats mot personer med invandrarbakgrund³.

Polisens verksamhet styrs av ett flertal strategier. Statsrådet godkände strategin för den inre säkerheten den 5 oktober 2017. Strategin är en färdplan med vars hjälp Finland i enlighet med regeringsprogrammet ska bli världens säkraste land. Åtgärderna i strategin genomförs som ett brett samarbete där även organisationer medverkar. Polisens strategi 2017–2020, som fastställts av Polisstyrelsen, anger prioriteringarna för polisverksamheten. Prioriteringarna är främjande av säkerheten, bekämpning av brottslighet, god service samt öppenhet i verksamheten och större effektivitet. Utöver de ovannämnda strategierna har det i syfte att styra verksamheten och uppnå resultat upprättats åtgärdsprogram och särskilda strategier som omfattar olika delområden inom verksamheten. Som exempel kan nämnas personalstrategin, strategin för bekämpning av grå ekonomi och ekonomisk brottslighet, det nationella åtgärdsprogrammet för förebyggande av våldsamt radikaliserande och extremism samt strategin för bekämpning av terrorism. Den aktuella strategin för polisens förebyggande verksamhet är en särskild strategi som styr polisens förebyggande verksamhet. Dess mål och riktlinjer stödjer målen i strategin för den inre säkerheten, polisens strategi och de övriga ovannämnda dokumenten.

Trafiksäkerhet är en viktig del av det förebyggande arbetet. Polisen fokuserar i sitt trafiksäkerhetsarbete på hastighetsövervakning, övervakning av användning av alkohol och droger samt skyddsanordningar och på förare som utgör en risk i trafiken. Polisens trafiksäkerhetsarbete och trafikövervakning styrs av statsrådets principbeslut om förbättring av säkerheten i vägtrafiken som godkändes 2012. I denna strategi ingår inte några mål och strategiska riktlinjer för trafiksäkerheten och trafikövervakningen eftersom de ses över och upprättas som ett led i beredningen av statsrådets principbeslut.

³ Polisbarometern 2018. Matti Vuorensyrjä, Monica Fagerlund. Polisyrkeshögskolans rapporter 130.

1.1 Beredningen av strategin

Polisens strategi för förebyggande verksamhet har beretts av en arbetsgrupp som tillsattes av inrikesministeriet den 9 november 2017 och som består av följande medlemmar: utvecklingschef Tarja Mankkinen IM/PA, ordf., polisöverinspektör Stefan Gerkman IM/PA, polisinspektör Heidi Kankainen IM/PA, polisinspektör Timo Kilpeläinen, Polisstyrelsen, polisinspektör Pekka Heikkinen, Polisstyrelsen, polisinspektör Måns Enqvist, Polisstyrelsen, polisinspektör Vesa Pihajoki, Polisstyrelsen och överinspektör Aija Tiainen-Broms, Polisstyrelsen.

Utgångspunkten och målet för polisens strategi för förebyggande arbete är att de fastställda målen och strategiska riktlinjerna faktiskt svarar mot de förväntningar som ställs på det förebyggande arbetet. För att säkerställa detta ordnades under beredningen workshoppar där polisväsendet, olika befolkningsgrupper samt viktiga samarbetspartner och intressentgrupper presenterade de centrala aspekter, erfarenheter och förväntningar som enligt dem bör beaktas i beredningen av strategin. Strategin stödjer de poliser som arbetar med förebyggande polisverksamhet så att de, tillsammans med andra samarbetspartner och intressentgrupper, ska kunna arbeta för de gemensamma målen.

Polisförvaltningens omfattande deltagande i beredningen av strategin säkerställdes genom workshoppar som hölls vid varje polisinrättning i enlighet med Polisstyrelsens anvisningar. Beredningsarbetsgruppen ordnade workshoppar med centrala samarbetspartner och intressentgrupper enligt följande: representanter för glesbygden 2.3.2018 i samarbete med Räddningsbranschens Centralorganisation i Finland SPEK, Utbildningsstyrelsen 8.3.2018, representanter för organisationer 15.3.2018, representanter för könsminoriteter och sexuella minoriteter 14.4.2018, representanter för övriga ministerier och myndigheter 15.4.2018, Kyrkostyrelsen 25.5.2018 och med ungdomar 29.5.2018. I workshopparna bereddes förslag till fokusområden och prioriteringar för den förebyggande verksamheten. En träff med forskare ordnades 14.6.2018. Syftet med träffen var att höra forskarnas åsikter om hur strategins planerade innehåll och målsättningar motsvarar forskningsrönen, särskilt med avseende på människors behov och samhällets förväntningar samt vilken typ av yrkeskompetens den förebyggande verksamheten kräver inom polisarbetet. Dessutom genomförde Polisstyrelsen en enkät på sociala medier om riktlinjerna för den förebyggande verksamheten och dessa resultat har beaktats i strategin.

I strategins första avsnitt beskrivs grunderna för polisens strategi för förebyggande verksamhet och i avsnitt 2 beskrivs målen för det förebyggande arbetet och strategin. I avsnitt 3 fastställs målen för ledningen och organiseringen av det förebyggande arbetet. Vidare beskrivs de viktigaste verksamhetsformerna för det förebyggande arbetet som ska tas i bruk och vidareutvecklas under strategiperioden. I avsnitt 4 fastställs objekten för polisens förebyggande arbete och de därtill hörande strategiska riktlinjerna för strategiperioden.

I avsnitt 5 beskrivs hur strategin genomförs som en del av polisens styrsystem, hur dess resultat följs upp och utvärderas och hur de rapporteras till chefsorganisationen och till de viktigaste samarbetspartnerna, intressegrupperna och områdets invånare.

I strategin avser begreppet "förebyggande verksamhet" en helhet som omfattar olika former av förebyggande arbete. Med förebyggande arbete avses praktiskt arbete som syftar till att förebygga icke önskvärda utvecklingsförlopp och händelser.

2 Polisens förebyggande arbete och målen för strategin 2019–2023

Denna strategi och de mål och strategiska riktlinjer som anges i den ersätter den tidigare strategin som fastställdes 2014. Strategin gäller fram till 2023. I strategin fastställs målen och fokusområdena för polisens förebyggande arbete och de därtill hörande strategiska riktlinjerna för strategiperioden. Dessutom fastställs förfaranden för genomförande, uppföljning och rapportering.

Definitionen av polisens förebyggande arbete är följande:

Med polisens förebyggande arbete avses systematiska och styrda åtgärder i syfte att förhindra brott, störningar som försämrar säkerheten och andra icke önskvärda händelser som påverkar trygghets- och säkerhetskänslan. Polisen samarbetar lösningsorienterat med olika myndigheter, organisationer och sammanslutningar. Den förebyggande verksamheten är kunskapsbaserad, och dess genomförande och resultat rapporteras regelbundet till myndigheterna, samarbetspartnerna och invånarna.

I enlighet med definitionen är polisens förebyggande arbete aktiv, systematisk och styrd specialverksamhet som omfattas av resultatstyrning, resultatuppföljning och rapportering. Polisen arbetar dessutom fortfarande på ett förebyggande sätt i såväl fältverksamheten och brottsbekämpningen som i tillståndsförvaltningen och påverkar i bred omfattning sådana säkerhetsrisker och situationer som kan leda till brott, störningar eller olyckor. Detta förebyggande arbete som sker inom ramen för polisens grundläggande uppgift är dock inte förebyggande specialverksamhet i den mening som avses i denna strategi, utan det handlar om tankemodeller och ett sätt att agera i kundsituationer som varje polis ska tillämpa.

Enligt 1 kap. 1 § i polislagen (872/2011) är polisens uppgift att trygga rätts- och samhällsordningen, upprätthålla allmän ordning och säkerhet samt att förebygga, avslöja och utreda brott och föra brott till åtalsprövning. Polisen ska upprätthålla säkerheten i samarbete med andra myndigheter samt med sammanslutningar och invånarna. Polisens

förebyggande verksamhet grundar sig alltså på de uppgifter som anges i polislagens 1 kap. 1 § och den syftar till att upprätthålla den allmänna ordningen och säkerheten samt förebygga brott och andra störningar som äventyrar säkerheten. Inom ramen för den förebyggande verksamheten ingriper polisen i individens rättigheter med stöd av sina lagstadgade befogenheter.

Enligt lagberedningshandlingar syftar polisens uppgift att upprätthålla ordning och säkerhet som ett allmänt begrepp på all polisverksamhet vars syfte är att skapa och upprätthålla bl.a. en trygg livsmiljö och omgivning och att på förhand bekämpa och förhindra rättskränkningar och störningar. Skyddet av säkerheten hänför sig till både den allmänna och den enskilda säkerheten på både allmänna och privata platser. Det innebär dels förhindrande av gärningar som hotar statens och samhällets säkerhet, dels skydd av enskilda personers och gruppers rättigheter. Upprätthållande av säkerheten innefattar således både förhindrande av uppsåtliga straffbara gärningar och av sådana uppsåtliga förfaranden och t.o.m. förfaranden som inte beror på oaktsamhet som hotar samhällets, individers eller gruppers intressen som ska skyddas.

Förebyggande av brott avser sådana preventiva brottsbekämpningsåtgärder som kan minska benägenheten att begå brott, men också avbrytande av redan inledda brottsliga gärningar samt förhindrande eller begränsande av följderna av brott. Enligt 1 § i polislagens 5 kap. som gäller hemliga metoder för inhämtande av information avses med förhindrande av brott åtgärder som syftar till att förhindra brott, försök till brott och förberedelse till brott, när det utifrån iakttagelser av en persons verksamhet eller utifrån annan information om en persons verksamhet finns grundad anledning att anta att personen i fråga kommer att göra sig skyldig till brott, samt åtgärder som syftar till att avbryta ett redan påbörjat brott eller begränsa den direkta skada eller fara som brottet medför.

Polisens strategi för förebyggande verksamhet har följande mål:

1. Det förebyggande arbetet minskar de ekonomiska och mänskliga kostnader som brott och störningar som försämrar säkerheten orsakar befolkningen och samhället

Ett flertal studier och utredningar har visat att det alltid är **mer ekonomiskt lönsamt att förebygga ett brott eller en störning som försämrar säkerheten** oavsett hur effektivt händelsen eller gärningen och dess följder kan hanteras⁴. Sådana händelser och gärningar har alltid offer vars liv kan förändras för alltid till följd av händelsen. Brott och störningar som försämrar säkerheten påverkar utöver de egentliga offren också deras närstående

⁴ Forskning i de ekonomiska effekterna av att förebygga brott har bl.a. gjorts vid Cambridge universitet. I Finland har Institutet för hälsa och välfärd forskat i de ekonomiska effekterna av förebyggande.

och i vidare bemärkelse den grupp som offret representerar, om det är fråga om t.ex. ett hatbrott eller en äldre person. Även om dessa personer inte är direkt involverade i händelsen försvagar den deras trygghetskänsla och också deras förtroende för samhället och myndigheternas verksamhet. Konsekvenserna av de allra allvarligaste händelserna, såsom massmord och terrorattacker, är ytterst omfattande och långvariga, och de kan förändra människors vardag och samhället avsevärt. Alla händelser som har negativa konsekvenser för säkerheten kan inte förhindras, men varje lyckad förebyggande insats ger alltid positiva resultat.

2. Polisens förebyggande arbete syftar till att upprätthålla och stärka människors säkerhet och trygghetskänsla

Brott och störningar som försämrar säkerheten påverkar människors säkerhet och trygghetskänsla även när de inte själva utsätts för en händelse. Rädsla och en känsla av otrygghet kan begränsa enskilda människors liv avsevärt och hindra tillgodoseendet av deras rättigheter. Medierna rapporterar i dag oftare och mer detaljerat om brott och olyckor, vilket påverkar människors upplevelse av samhällets trygghet negativt. Människor sprider också information och rykten om brott och olyckor på sociala medier. Även om säkerhetsläget är bra i ljuset av statistiken kan människor trots det uppleva otrygghet. Därför är det viktigt med kommunikation om den förebyggande verksamheten och en aktiv interaktion med lokalsamhällena. En bra lokal kommunikation som möter människors behov gör att polisen känns mer närvarande. I den förebyggande verksamheten kan polisen rikta in insatser på de områden och grupper där säkerheten bör förbättras och där känslan av otrygghet är störst samt förse människor med kunskap och färdigheter med vilka de själva kan förbättra sin egen, sina närståendes och sin miljöns säkerhet. Förbättrandet av säkerheten kan också förutsätta förebyggande arbete på individnivå.

3. Polisens förebyggande arbete syftar till att upprätthålla och stärka människors förtroende för polisen genom att identifiera och ta hänsyn till de olika behoven hos olika befolkningsgrupper, minoriteter, åldersgrupper och regioner

Människors **förtroende för polisen är av central betydelse för en effektiv polisverksamhet**. Om förtroendet för polisen är svagt försvåras polisens arbete och en reaktiv verksamhet kräver avsevärt mer resurser. Det finländska samhället har blivit mer internationellt. Internationella erfarenheter av polisens verksamhet, i synnerhet negativa, rör sig snabbt över gränserna och påverkar människors uppfattning om polisen. Det finländska samhället har förändrats och diversifierats under de senaste decennierna. Skillnaderna mellan växande städer och områden på tillbakagång har ökat, liksom skillnaderna mellan generationerna, och Finland är mer etniskt mångfaldigt än för några decennier sedan. Även om förtroendet för polisen generellt är högt kan skillnaderna mellan olika grupper och områden vara betydande. Förtroendet för polisen kan upprätthållas och ökas genom

förebyggande verksamhet och interaktion med människor på det lokala planet, med hänsyn till olika minoriteter och befolknings- och åldersgrupper.

4. Polisens förebyggande verksamhet syftar till att stödja polisens övriga verksamhet genom specialkompetens och genom att se till att samarbetsnätverken för den förebyggande verksamheten kan utnyttjas även i den övriga polisverksamheten

Polisens **förebyggande verksamhet har omorganiserats vid alla polisinrättningar**. En viktig resurs i det förebyggande arbetet är samarbete med övriga myndigheter, organisationer och civilsamhället. Det förebyggande arbetet kan stödja polisens övriga verksamhet med kunskande, information och samarbetskanaler. Ett exempel på detta är kunskap om vilka organisationer och samfund som är verksamma inom området och deras resurser och kunskande när det gäller att samarbeta med polisen. Det är ytterst viktigt att polisen hänvisar t.ex. unga som visar tecken på brottsligt beteende eller våldsamt radikaliserat till andra myndigheters och organisationers service på ett kontrollerat sätt. Detsamma gäller offer för familjevåld och våld i nära relationer. Genom den förebyggande verksamheten kan en person hänvisas vidare från brottsbekämpningen till annan service, vilket kan minska och kontrollera de potentiella hot om brott eller våld som förknippas med personen. Hänvisning till service som syftar till att avbryta våld görs också för att förebygga nya våldsbrott. För att den övriga verksamheten ska kunna stödjas är det väsentligt att den förebyggande verksamheten inte avskiljs från den övriga verksamheten utan utgör ett tvärgående tema inom hela polisverksamheten.

3 Ledning och organisering av polisens förebyggande verksamhet och arbetsformer för verksamheten

3.1 Verksamheten ska vara organiserad, styrd och systematisk

I 2014 års strategi för polisens förebyggande verksamhet fastställdes som mål att arbetet ska vara organiserat och systematiskt och utföras inom styrda strukturer. Under strategiperioden 2019–2023 utvecklas organiseringen och ledningen av verksamheten vidare, vilket skapar förutsättningar för att uppnå målen för strategin. Effektiv organisering, gott ledarskap och kunskaps- och analysbaserad verksamhet säkerställer att målen för strategin genomförs med hänsyn till de lokala behoven och särdragen. Målen för det förebyggande arbetet ställs upp och resultaten av det följs upp i resultatstyrningsprocessen på alla nivåer i verksamheten.

3.2 Det styrda och systematiska förebyggande arbetet är specialverksamhet, inte en del av all polisverksamhet

Polisens förebyggande arbete ska vara specialverksamhet på heltid med syftet att systematiskt förhindra brott, störningar som försämrar säkerheten och andra icke önskvärda händelser som påverkar säkerheten och trygghetskänslan. I all polisverksamhet ingår en förebyggande aspekt, men i denna strategi avser förebyggande verksamhet specialverksamhet som är en av polisens uppgifter. Verksamhetsmål har ställts upp för hela landet och för varje polisinsrättning. Verksamhetens resultat följs upp och rapporteras. Det förebyggande arbetet utförs av specialiserade poliser på heltid.

3.3 Arbetsformer för den förebyggande verksamheten

I polisens förebyggande verksamhet används nedanstående arbetsformer i syfte att säkerställa verksamhetens effektivitet, kvalitet och genomslagskraft. De överenskomna arbetsformerna skapar förutsättningar för att utveckla verksamheten och utvärdera resultaten med beaktande av förändringarna i omvärlden.

3.3.1 Omorganisering av närpolisverksamheten

Närpolisverksamheten är synlig polisverksamhet vars syfte är att polisen ska vara en del av det lokala samhället och någon som man känner och litar på. Närpolisverksamheten upprätthåller interaktionen med lokalsamhällena och ökar polisens kännedom om vad som pågår i omgivningen. Tidigare var polisens uppgifter olika på många sätt och polis-inrättningarna och deras verksamhetsområden var mindre. Enskilda poliser kunde fungera som by- eller kvarterspoliser. Tankevärlden bakom närpolis-, kvarterspolis- och bypolisverksamheten är fortfarande viktig och aktuell, men verksamheten måste ta hänsyn till den förändrade omvärlden. Det tidigare sättet att organisera verksamheten främjar inte längre polisens förutsättningar att utföra sina uppgifter effektivt och är inte heller möjligt ur resurssynvinkel.

I enlighet med strategin för förebyggande verksamhet från 2014 har polis-inrättningarna organiserat verksamheten till helheter inom vilka man utför synlig polisverksamhet i enlighet med målen för närpolisverksamheten. Det är viktigt att man fortsätter den verksamhet som bygger på målen och principerna för närpolis-, kvarterspolis- och bypolisverksamheten vid polis-inrättningarna för att säkerställa att polisen även i fortsättningen är närvarande och delaktig i de lokala samhällena.

3.3.2 Multiprofessionella verksamhetsformer - Ankkuri, Marak

I Finland har det multiprofessionella arbetet utvecklats slutet av 1990-talet. Den multiprofessionella verksamheten syftar till att föra samman olika myndigheters och ofta även organisationers verksamheter och kunnande. Ur kundens perspektiv är verksamheten ofta riktad service som ges enligt samserviceprincipen. Målet är att man ska kunna ingripa i individers och familjers problem genom att identifiera orsakerna bakom problemen och påverka dem, inte bara konsekvenserna. Målet för Ankkuriverksamheten⁵ är att bryta unga förbrytares brotts spiral tidigt. Unga som visar tecken på brottsligt beteende är ofta själva

⁵ En beskrivning av Ankkuriverksamheten ingår i EU-nätverket RAN Radicalisation Awareness Networks publikation Collection of inspiring practices, som handlar om god europeisk praxis.

brottsoffer. Ankkuriverksamheten ska också förebygga våldsamt radikaliserings⁶. I vissa områden har Ankkuri också hand om fall som relaterar till familjevåld och våld i nära relationer. Inrikesministeriet och polisen ansvarar för Ankkuriverksamheten och den ordnas inom alla polisinrättningsområden. Under strategiperioden 2019–2023 utvecklas och stärks verksamheten ytterligare. I fortsättningen är Ankkuriverksamheten avtalsbaserad verksamhet. Polisstyrelsen ingår avtalet med de aktörer som ansvarar för ordnandet av social- och hälsovårdstjänster. Det riksomfattande avtalet kan vid behov kompletteras med lokala avtal⁷.

Marak – multiprofessionell riskbedömning – är en metod och ett verktyg för att identifiera offer för upprepat våld i parrelationer och förbättra deras säkerhet. Om risken för att våldet upprepas är hög utarbetas inom en multiprofessionell arbetsgrupp en säkerhetsplan för den person som är offer för våldet eller lever under hot, vilket förbättrar personens säkerhet. Planen innehåller olika åtgärder som de som deltar i arbetet genomför som en del av sitt egentliga arbete. Exempel på åtgärder är en plats på skyddshem för offret och hans eller hennes barn, samtals- och kamratstöd, hjälp med ekonomiska frågor, hjälp med ansökan om besöksförbud och polisanmälan samt andra åtgärder som förbättrar säkerheten. Med hjälp av metoden kan polisen förhindra upprepat våld i parrelationer och rikta in verksamheten som förbättrar offrets säkerhet på fall där risken för upprepat våld är stor. Det väsentliga är att riskbedömningen är en kombination av olika aktörers bedömning av situationen och dess allvar. Institutet för hälsa och välfärd, som lyder under social- och hälsovårdsministeriet, har ansvaret för samordningen och utvecklingen av Marak-verksamheten, som ordnas inom alla polisinrättningsområden.

3.3.3 Lokal problemlösning

Lokal problemlösning är en arbetsform där polisen löser säkerhetsproblem lokalt i samarbete med olika aktörer. Verksamheten kan inriktas på ett ytterst litet område (t.ex. ett köpcentrum eller någon motsvarande plats där människor samlas) och problemet löses tillsammans genom skraddarsydda planerade åtgärder. För den lokala problemlösningen behöver polisen fungerande, bestående samarbetsnätverk och kommunikationskanaler som ger information om framväxande problem i ett tillräckligt tidigt skede. För att lösa problemet sammankallas från fall till fall de lokala samarbetspartner som har de bästa möjligheterna att bidra till lösningen av problemet. Dessa kan vara myndigheter, organisationer eller samfund. Samarbetet förutsätter att samarbetspartnererna känner och har förtroende för varandra. Problemet och de bakomliggande orsakerna identifieras genom samarbete och därefter fattas ett gemensamt beslut om hur problemet ska lösas på ett

⁶ I enlighet med det nationella åtgärdsprogrammet för förebyggande av våldsamt radikaliserings och extremism som fastställdes 2016.

⁷ Beslut av ministergruppen för den inre säkerheten och rättsvården 19.6.2018.

hållbart sätt så att det inte bara flyttas till en annan plats eller upprepas efter en tid. Lokal problemlösning har många fördelar för polisen. Med hjälp av verksamhetsformen kan man lösa problem som polisen ensam kan påverka endast i liten utsträckning. Lokal problemlösning och det samarbete som hör ihop med arbetsformen ökar förtroendet mellan olika aktörer och människors förtroende för polisen. Verksamhet ger också polisen information om det lokala läget.

3.3.4 Problematiska personer

Med en problematisk person avses en individ vars beteende eller livssituation har gett upphov till särskild oro som kräver ytterligare utredning. För att man ska kunna hjälpa en problematisk person och få kontroll över situationen behövs ofta lokala brottsförebyggande åtgärder som vidtas gemensamt av olika myndigheter.

Åtgärdernas syfte är att förhindra brott och att personens beteende eskalerar. För att förebygga och kontrollera våld i dessa personers fall har polisen utvecklat en arbetsform där man bedömer hotet om riktat våld. Uppföljningen av den problematiska personen eller fallet samt andra aktörers riskhanteringsåtgärder fortsätter tills det hot som personen utgör inte längre finns eller risken för våld är låg och den problematiska personens agerande inte orsakar särskild oro. Då har man efter underrättelse- och undersökningsåtgärder som bedömts vara tillräckliga på basis av tillgänglig information konstaterat att personen har ordning på sitt liv och inte utgör ett hot om t.ex. terrorism eller annat allvarligt våld. Arbetsformen tillämpas vid Centralkriminalpolisen och polisinrättningarna. Verksamheten förutsätter ett nära samarbete med relevanta myndigheter såsom hälso- och sjukvården och Brottsförhållningsmyndigheten.

4 Objekt och strategiska riktlinjer för polisens förebyggande verksamhet 2019–2023

4.1 Stärka de olika befolkningsgruppernas säkerhet och trygghetskänsla genom förebyggande verksamhet

4.1.1 Bedriva verksamhet med barn och unga och deras föräldrar

Barn och unga är blivande vuxna och grunden för deras förtroende för polisen byggs tidigt. De erfarenheter man haft av polisen i barndomen och ungdomen skapar grunden för attityderna mot polisen även som vuxen. Om polisen och de unga bara möts i situationer som för de unga är obehagliga och negativa kan det leda till misstro och en negativ attityd mot polisen. Polisen behöver förstå de ungas språk men samtidigt bevara sin roll och status. Internationella undersökningar visar att de finländska ungas förtroende för polisen alltså är högt⁸. Undersökningarna speglar attityderna och åsikterna hos den stora välmående majoriteten. Samtidigt kan förtroendet för polisen bland unga som hör till minoritetsgrupper, såsom olika etniska och religiösa minoriteter samt sexuella minoriteter och könsminoriteter, ligga betydligt under den allmänna nivån. I glesbygden har det bildats små grupper av unga som till skillnad från sina föräldrar inte längre litar på polisen, och även unga som hör till eller stödjer våldsamma extremistgrupper upplever ofta polisen som en fiende. Föräldrarnas förtroende för eller misstro mot polisen och samhället i stort går ofta i arv till barnen, och genom verksamhet med föräldrarna kan man även stärka barnens och de ungas förtroende för polisen.

Brottligheten bland unga har minskat under de senaste åren⁹. Orsakerna är många, till exempel att användningen av alkohol och droger minskat, attityderna förändrats och

8 Till exempel undersökningen ICCS 2016.

9 Nuorten rikoskäyttäytyminen ja uhririkokemukset 2016, Matti Näsi. HY katsauksia 18/2016

skärmtiden ökat. Endast cirka två procent av de unga fortsätter begå brott efter de första gärningarna. När de blir vuxna bildar de en liten men hård kärna som begår över hälften av alla brott. Antalet brott och brottens allvar ökar avsevärt när förövarna växer upp. Att begå brott och att bli offer för brott i ung ålder hänger samman, eftersom den som blir offer för brott också mer sannolikt själv begår brott.

Medling är frivilligt, konfidentiellt, opartiskt och gratis och målet är att hjälpa parterna att hitta sådana lösningar och metoder som alla parter är nöjda med för att gottgöra skador som orsakats av brott och tvister. Medling kräver samtycke av samtliga parter. Vanligen tillämpas medling vid våldsbrott, egendomsbrott och olika tvistemål. Det centrala i medlingen är att parterna möts och växelverkar, att konfliktsituationen och de händelser som anknyter till brottet utreds och att förövaren tar ansvar för sin gärning. Inom polisväsendet utvecklas också förebyggande medling. Det innebär att man ingriper i en situation med hjälp av medling innan rekvisitet för brott uppfylls. Metoderna för förebyggande medling ska tillämpas till exempel vid störande beteende, skolmobbing, hatretorik, rasism, extremistiskt tänkande och annan verksamhet som, om den får fortsätta, kan utvecklas till allvarlig verksamhet som försämrar säkerheten och trygghetskänslan. Genom förebyggande medling kan man förebygga brott och främja goda relationer mellan grupper och individer. Medling och förebyggande medling är bra metoder i synnerhet i verksamheten med unga.

Strategiska riktlinjer

Polisen är närvarande och synlig bland de unga och samarbetar med föräldrarna och andra vuxna som är viktiga i de ungas liv

Genom den förebyggande verksamheten ser man till att polisen möter de unga även i positiva sammanhang som stärker de ungas förtroende för polisen. Polisen möter de unga i samarbete med andra myndigheter, organisationer och sammanslutningar. Polisen deltar planmässigt i till exempel idrottsevenemang och andra sammankomster för unga. Polisen ser till att det inte uppstår förorter där polisen i praktiken aldrig syns till. Kontakten mellan polisen och de unga upprätthålls också utanför stadskärnorna. Polisens aktivitet i sociala medier stödjer polisens närvaro och sänker tröskeln för att ta kontakt. Polisen tar sig dit de unga är.

Polisen stödjer föräldrarna med kunskap och information och bidrar på så sätt till att problem kan lösas innan de tillspetsas. Polisen inför nya verksamhetsmodeller såsom popup-polisstationer, som sänker tröskeln för att vända sig till polisen med problem och ger polisen möjlighet att sprida information till allmänheten och förebygga problem. I Åbo öppnade en popup-polisstation i centrum där människorna rör sig. Den skötte tillståndstjänster och hade dessutom en polis med uppgift att diskutera aktuella frågor med allmänheten.

Polisen fortsätter och utvecklar samarbetet med läroanstalter

Samarbetet mellan polisen och läroanstalterna utvecklas och polisen stärker sin närvaro vid läroanstalterna även i andra än allvarliga situationer som hotar säkerheten, med beaktande av förändringarna i barnens och de ungas livsmiljö och attityder, teknikens möjligheter att effektivisera verksamheten samt polisens resurser. Kommunikation och information är viktiga för framgången i samarbetet, och ledningen vid läroanstalterna, studerandevården och studiehandledarna ska känna till polisens förebyggande verksamhet och arbetsformerna för den. Verksamheten riktas utifrån analyser in på de läroanstalter där behovet av samarbete är störst. Samarbetet med läroanstalter bedrivs tillsammans med andra myndigheter såsom ungdomsväsendet. Polisen ökar sin närvaro vid läroanstalterna genom att utnyttja tekniken till exempel så att man med hjälp av distansförbindelser kan nå flera läroanstalter samtidigt. Rättsfostran genomförs genom att ta fram ett elektroniskt material för skolorna¹⁰, som lärarna självständigt kan använda i undervisningen. Polisen ökar sin positiva närvaro vid yrkesskolorna och inom småbarnspedagogiken.

Våldet vid läroanstalterna är fortfarande ett problem. Mobbningen, dvs. det psykiska och fysiska våldet i skolorna, blir allvarigare om den får fortsätta under en längre tid. Polisen kontaktas ofta först när det är kris. Verksamheten utvecklas så att man kan ingripa i våld i ett tidigare skede, utarbetar verksamhetsmodeller i samarbete med skolorna och effektiviserar hanteringen av fallen och den relaterade ledningen av sektorsövergripande myndighetsverksamhet.

Polisen stärker och utvidgar Ankkuriverksamheten i samarbete med andra myndigheter

Ankkuriverksamheten är en central samhällelig arbetsform som kan bryta unga personers brottsspiral i ett tidigt skede och på så sätt minska antalet unga återfallsförbrytare. Ankkuriverksamheten genomförs vid polisinrättningarna i multiprofessionella grupper med företrädare för polisen, socialarbetet, den psykiatriska sjukvården och ungdomsarbetet. I fortsättningen deltar även undervisningsväsendet aktivt i samarbetet. Gruppen har olika sammansättning på olika orter beroende på hur myndigheterna anvisat resurser till verksamheten. Ankkuriverksamheten har i uppgift att ingripa i unga personers brottsspiral i ett tidigt skede (samt i familjevåld och våld i nära relationer inom de områden där dessa omfattas av verksamheten) och att förebygga våldsamt radikalisering. Ankkuriverksamheten uppmärksammar även brottsoffren eftersom unga förbrytare ofta själva också blir offer för brott. Verksamheten utvidgas så att unga på olika håll i landet har lika tillgång till Ankkuris tjänster. I utvecklingsarbetet utnyttjas den elektroniska handboken för Ankkuriverksamheten¹¹. Polisen utvecklar sitt kunnande och sina verktyg för arbetet bland unga. Ankkuri-

¹⁰ Materialet kan beredas till exempel som samarbete mellan Polisyrkeshögskolan och Utbildningsstyrelsen.

¹¹ Den elektroniska handboken för Ankkuriverksamheten blir klar våren 2019.

verksamhetens kontinuitet tryggas i samband med reformerna inom regionförvaltningen och social- och hälso-tjänsterna. Verksamheten stärks och i fortsättningen ingår Polisstyrelsen och de parter som ansvarar för ordnandet av social- och hälso-tjänster avtal om Anknuriverksamheten som anger principerna och resurserna för verksamheten. Vid behov kan Polisstyrelsens ramavtal för hela landet kompletteras med lokala avtal.

Polisen identifierar och tar hänsyn till behoven hos minoritetsgruppernas barn och unga i det förebyggande arbetet

Unga som hör till könsminoriteter och sexuella minoriteter, i synnerhet pojkar, utsätts oftare än den övriga befolkningen för mobbning, våld och hotelser¹². Unga som hör till de här grupperna berättar mer sällan än andra för någon vuxen person eller myndighet att de blivit offer för brott. Det är alltid en traumatisk upplevelse att bli utsatt för våld. Polisen ökar sitt kunnande när det gäller att identifiera och förebygga mobbning, våld och hotelser mot unga som hör till sexuella minoriteter eller könsminoriteter. De uppmuntras att anmäla hatbrott till polisen.

Unga i familjer med invandrabakgrund har i många avseenden samma behov och livssituation som andra unga, men också särskilda behov. På grund av familjens bakgrund och släktens historia kan de ha dåliga erfarenheter av polisen och deras förtroende för polisen kan vara svagt. Genom polisens förebyggande verksamhet vidtas åtgärder som främjar positiva kontakter och erfarenheter mellan polisen och unga med invandrabakgrund. Polisen samarbetar med de ungas familjer i syfte att vinna och öka föräldrarnas förtroende, vilket också ökar de ungas förtroende för polisen. Polisen vidtar i samarbete med andra myndigheter åtgärder som ökar barnens och de ungas samt familjernas kunskap om vilka traditioner som anses skadliga och i Finland är lagstridiga, såsom tvångsäktenskap, hederstvåld och könsstympning av flickor.

De synliga minoriteterna utsätts oftare än andra för hatbrott. Polisen sprider kunskap om hatbrott bland unga, ger råd om hur man ska agera om man misstänker att man blivit utsatt för ett hatbrott och berättar vad polisen gör för att utreda hatbrott och anmäla dem till åtal.

4.1.2 Öka interaktionen med minoritetsgrupper

Kontakten och interaktionen mellan polisen och minoritetsgrupperna är viktiga för alla parter. Genom dem kan man stärka likabehandlingen, främja goda relationer mellan befolkningsgrupperna och öka minoriteternas förtroende för polisen och samhället i stort. Interaktionen ger polisen information om minoritetsgruppernas bekymmer,

12 Enkäten Hälsa i skolan 2017. Institutet för hälsa och välfärd

säkerhetsproblem och faktorer som påverkar olika gruppers säkerhet och trygghetskänsla. Dialogen och interaktionen förutsätter ömsesidigt förtroende, som uppkommer bara som ett resultat av att man har kontakt med och känner varandra. Förtroende är särskilt viktigt när det inträffar något allvarligt. När en kris blossat upp är det inte längre möjligt att börja bygga upp förtroende. När minoriteterna har förtroende för polisen bidrar det till att förhindra att det uppstår grupper, sammanslutningar och områden som hamnar eller lämnar sig utanför samhället. Det stärker också principen om att myndigheterna är till för alla, inte bara för majoriteten.

Strategiska riktlinjer

Polisen ökar interaktionen och kontakten med minoritetsgrupper och utvecklar sin kompetens i minoritetsfrågor

Kunskap, interaktion och kontakt ökar den ömsesidiga förståelsen. Avsaknad av dessa leder ofta till konflikter och misstänksamhet och stärker de negativa förhållningarna. Bakom dem ligger det faktum att personer som hör till minoriteter ofta ses som företrädare för sin grupp och inte som individer.

Polisen har omfattande befogenheter och därför är det viktigt att minoritetsgrupperna har kunskap om polisens verksamhet, grunderna för verksamheten och frågor som rör den regionala och lokala säkerheten. Det kan också vara så att polisen har bristfällig kunskap i frågor som rör minoriteter. Alla polisinsrättningsområden ska ha kanaler för behandling av frågor som är centrala för minoriteterna, till exempel ett samarbetsorgan eller en delegation där företrädare för minoriteterna, polisen och eventuella andra medlemmar kan föra en dialog om aktuella ärenden med målet att öka trygghetskänslan och förebygga eventuella säkerhetsproblem.

Framgång i det förebyggande arbetet förutsätter kunskap och färdigheter i särfrågor som rör minoriteterna. De kan till exempel handla om samerna och renskötseln i norr, sexuella minoriteter och könsminoriteter, etniska minoriteter och romer. Polisens kompetens stöds genom samarbete med minoritetsgruppernas organisationer som kan förmedla kunskap samt ge experthjälp och utbildning. Det är av största vikt att se till att kompetensen är tillräcklig för att den förebyggande verksamheten ska ge resultat. Varje polisinsrättning ska se till att ansvaret i fråga om kunskap och färdigheter i särfrågor är fördelat och att alla känner till det. Kunskap och färdigheter sprids mellan polisinsrättningarna genom att utveckla mentorverksamheten och delandet av kunskap och erfarenheter. Det riksomfattande nätverket stödjer polisinsrättningarnas verksamhet.

Polisen samarbetar med religiösa samfund

Samarbetet mellan religiösa samfund och polisen är etablerat. Under den senaste tiden har samarbetet blivit allt viktigare till följd av förändringar i både den nationella och den internationella omvärlden. Lutherska kyrkan har ett etablerat samarbete med myndigheterna och en lång tradition av gemensamma seminarier och möten. De religiösa samfundet har stor betydelse som tillhandahållare av samhällsorienterat psykosocialt stöd och som teologiska experter. Kyrkans diakoniarbete är en viktig del av välfärdstjänsterna. De islamiska samfundet ger sina medlemmar handledning och erbjuder mer omfattande tjänster än bara i direkt religionsrelaterade frågor. I det allt mer pluralistiska samhället är det svårare än tidigare att veta när det är religion och när det är kultur eller etnicitet som ligger bakom någons agerande. Att känna till motiven är väsentligt för att man ska kunna beakta rättigheterna enligt grundlagen, till exempel religionsfriheten. Den teologiska sakkunskapen är särskilt viktig när en problematisk person motiverar sitt agerande med religiösa grunder. Med tanke på den förebyggande verksamheten är det viktigt att polisen känner till de religiösa minoritetssamfundet i området och samarbetar med dem. Samarbetet ökar polisens kunskap och färdigheter i frågor som rör olika religionssamfund och som polisen möter i sitt arbete.

De religiösa samfundet utsätts för säkerhetsrisker såsom hatretorik, skadegörelse och direkt våld och hot om våld. De islamiska samfundet kan vara föremål för våldsamma högerextremisters och islamofoba gruppers attacker, och säkerhetsriskerna i de judiska samfundet har ökat. I och med att den samhälleliga polariseringen ökat har även den kristna kyrkan utsatts för hotelser. Trygghetskänslan bland dem som hör till religiösa samfund har minskat. Polisen samarbetar med de religiösa samfundet för att garantera säkerheten bland deras medlemmar och på deras heliga platser samt för att höja krisberedskapen.

4.1.3 Förebygga brott mot äldre

Antalet äldre ökar i Finland. Statistikcentralen har uppskattat att 26 procent av befolkningen år 2030 kommer att vara över 65 år. Allt fler äldre bor allt längre kvar i sina hem, ofta ensamma eller som närstående vårdare för en partner med sämre hälsotillstånd. I och med att befolkningen åldras ökar också antalet minnessjuka. Förebyggandet av brott mot äldre har stor betydelse eftersom brotten kan ha mycket allvarliga fysiska och psykiska följder och påverka de äldres välmående och trygghetskänsla mer än vanligt i proportion till gärningens allvar.

Strategiska riktlinjer

Polisen förebygger brott mot äldre genom rådgivning och upplysning

Polisen förebygger brott mot äldre genom att sprida information och ge råd till äldre och deras anhöriga om hur man kan skydda sig mot brott¹³. De äldre behöver i synnerhet information om datanätsbrott, bedrägerier och svindlerier samt om hur man skyddar sig mot dem. Ett effektivt sätt att sprida information och upplysning är att delta i evenemang för äldre personer. Interaktionen och polisens synlighet på evenemangen ökar också de äldres trygghetskänsla och förtroende.

4.2 Förebygga våld

Våldet har minskat i Finland under de senaste åren. Antalet brott mot liv i Finland är för närvarande det tionde högsta inom EU och även högre än genomsnittet i gruppen utvecklade industriländer. När ett våldsdåd begåtts sprids både sann och falsk information om det mycket snabbt via sociala medier. Det ökar rädslan, otryggheten och ovissheten bland befolkningen. Offret för ett brott mot liv är vanligen en man som dödats av en bekant eller vän, och näst vanligast en kvinna som dödats av sin partner¹⁴. Typiskt för familjevåld och våld i nära relationer är att det blir allvarigare ju längre det fortsätter, och brott mot liv är vanligen följden av utdraget och allt rårare våld. Våldsam extremism och våldsamma extremistrelers verksamhet har under de senaste åren fått större synlighet. Det mest extrema uttrycket för våldsam extremism är ett terrordåd eller ett massmord, och förövarna drivs alltid till sådana gärningar via någon form av radikaliseringsprocess. Systematiska, råa och omfattande våldsdåd vars offer ofta väljs slumpmässigt väcker rädsla hos människor och har också mer omfattande samhällsliga konsekvenser. Allvarliga våldsdåd är vanligen följden av en lång utveckling på individnivå. Genom att ingripa i den utvecklingen kan man minska risken för våld, brott mot liv och massmord. Med tanke på samarbetet inom förebyggandet av allvarligt våld är det centrala en lagändring som trädde i kraft 2015 och som föreskriver att myndigheterna och andra jämförbara aktörer har rätt att på eget initiativ göra en polisanmälan om personer som förknippas med ett allvarligt hot mot en annan människas liv och hälsa.

13 Information om säkerhetsfrågor som rör äldre bl.a. Uppdatering av handlingsprogrammet Ett säkert liv för äldre. Inrikesministeriets publikation 6/2018, checklista för säkerheten i hemmet, SPEK, Brotts mot äldre och förebyggande av dem, Justitieministeriets utredningar och anvisningar 41/2011, Säkerhetsanvisningar för äldre, Rådet för brottsförebyggande.

14 Henkirikoskatsaus 2018. Martti Lehti.

Strategiska riktlinjer

Polisen förebygger att människor blir offer för våld och börjar utöva våld

Våld kan vara fysiskt, sexuellt eller psykiskt. Genom att hjälpa offren för våld kan man förebygga att de på nytt blir offer och minska risken för att de själva börjar utöva våld. Våldsoffren är i olika situationer och de påverkas på olika sätt av att bli offer för eller vittne till ett brott beroende på livssituation och livsskede, stödnät och resurser. Barn som blir vittne till eller offer för familjevåld eller våld i nära relationer löper större risk att bli offer för våld eller själva utöva våld som vuxna. De unga och unga vuxna som utsatts för våld är ofta samma personer och identifieras inte alltid som brottsoffer. Den som utsatts för ett sexualbrott kan känna skuld över det som hänt och därför låta bli att anmäla brottet till polisen eller söka hjälp. Ett offer för ett hatbrott är inte bara en individ som utsatts för ett brott utan hela den grupp personen representerar är involverad.

EU:s direktiv 2012/29/EU, dvs. det så kallade brottsofferdirektivet, stärkte brottsoffrens ställning på många sätt. De ändringar i förundersökningslagen som trädde i kraft 2016 med stöd av direktivet förpliktar förundersökningsmyndigheten att utan ogrundat dröjsmål underrätta en målsägande om dennes rätt till stödtjänster, rådgivning, tolkning och översättning, anspråk, skydd, kostnadsersättningar och information om handläggningen av ärendet i ett brottmål. I synnerhet offrets behov av individuellt skydd i en straffprocess ska bedömas i förundersökningen för att identifiera offrets sårbarhet¹⁵. I enlighet med detta ska en individuell bedömning göras för att identifiera sårbara målsägande och bedöma vilka särskilda åtgärder som behövs för att skydda målsäganden mot ytterligare lidande under förundersökningen och rättegången.

I samband med anmälan ska man beakta målsägandens personliga omständigheter och brottets natur. Polisen hänvisar på ett effektivt och övergripande sätt brottsoffren till stödtjänster med beaktande av deras personliga situation, brottets natur och deras inverkan på offrets sårbarhet. Att utsättas för hatbrott har allvarliga följder för offret, offrets närstående och den grupp offret företräder. Hänvisningen av offer för hatbrott till brottsoffertjänsterna effektiviseras. Polisen ser till att offer för terrorism och deras närmaste krets omedelbart hänvisas till stödtjänster.

Barndirektivet, som träder i kraft 2019, förutsätter att poliser som har att göra med minderåriga personer som misstänks för brott har tillräckliga kunskaper i till exempel barnpsykologi och förhör av barn. I polisens verksamhet ansluter sig det här i synnerhet till brottsutredningen, men är också viktigt i bredare bemärkelse när polisen möter unga personer. Genom att bemöta en ung förbrytare på ett professionellt sätt påverkar man den ungas framtid och främjar den ungas möjligheter att leva ett liv utan brott. Brottsoffertjänsterna

¹⁵ Handbok för förfarandet vid bedömning av brottsoffers skyddsbehov (inrikesministeriets publikation 25/2016)

för barn och unga spelar en central roll med tanke på barnens och de ungas framtid. Polisen säkerställer sitt kunnande inom verksamheten bland unga förbrytare i enlighet med barndirektivet. Samarbetet enligt projektet LASTA (barnhusmodellen) fortsätter så att man skapar en riksomfattande samarbetsmodell för polisen, åklagarväsendet, barnskyddet och den somatiska psykiatriska sjukvården när det finns misstankar om att ett barn blivit utsatt för misshandel eller sexuellt övergrepp. Med hjälp av råd och hänvisning uppmuntras alla våldsoffer att söka sig till tjänster som hjälper dem ta sig ur våldet.

Polisen förebygger familjevåld, våld i nära relationer och våld mot kvinnor

Polisen deltar i den multiprofessionella riskbedömningsmetoden Marak, som är en central arbetsform som syftar till att förebygga familjevåld, våld i nära relationer och kvinnovåld samt till att bedöma risken för upprepat våld. Inom den verksamheten ska man också kunna identifiera partnervåld i samkönade förhållanden. Riskbedömningsmetoden förbättrar offrens säkerhet och förhindrar på så sätt fortsatt familjevåld och våld i nära relationer. Målet med verksamheten är att av de kända fallen av familjevåld och våld i nära relationer identifiera dem där risken är störst för att våldet blir allvarigare och kan leda till brott mot liv. Inom ramen för verksamheten hänvisas offren till tjänster. I bästa fall får också förövarna tillgång till tjänster för att bryta våldsspiralen. Verksamheten förutsätter uppföljning och tätt samarbete mellan de centrala aktörerna, såväl inom polisförvaltningen som med andra aktörer. Polisen vidtar åtgärder enligt Istanbulkonventionen¹⁶ i syfte att förebygga och motarbeta kvinnovåld och familjevåld.

Polisen bedriver verksamhet för att bedöma risken för våld i samband med problematiska personer och hänvisar dem till tjänster i samarbete med andra myndigheter

Varje polisinrättning förebygger allvarligt våld genom att bedriva verksamhet där man bedömer risken för våld i samband med problematiska personer och i samarbete med andra myndigheter vägleder dem till tjänster som minskar risken för våld. Verksamheten kräver samarbete med de lokala myndigheterna, i synnerhet hälso- och sjukvårdsmyndigheterna.

Polisen förebygger våldsamt radikaliserings, extremism, extremiströrelsers verksamhet och hatbrott

Polisen förebygger våldsamt radikaliserings och extremism i samarbete med andra myndigheter och organisationer. Våldsamma extremiströrelser använder sig allmänt av hatretorik för att sprida våldsamt radikaliserings och få nya sponsorer och medlemmar i sin verksamhet. En del av hatretoriken uppfyller rekvisitet för brott. Även hatretorik som inte uppfyller rekvisitet för brott kan uppvigla enskilda aktörer till våldsdåd och hatbrott, till och med terrordåd. Polisen fortsätter motarbeta olaglig hatretorik och hatbrott med beaktande av

16 Statsrådets förordning 53/2015 om sättande i kraft av Europarådets konvention om förebyggande och bekämpning av våld mot kvinnor och av våld i hemmet och om ikraftträdande av lagen om sättande i kraft av de bestämmelser i konventionen som hör till området för lagstiftningen.

de goda erfarenheterna av de effektiviserande åtgärder som sattes in 2017. Polisen ökar sin kunskap och förståelse om hatbrottens särprägel och deras konsekvenser för brottsoffren, de grupper offren företräder och samhället i stort.

4.3 Främja likabehandling, goda relationer mellan befolkningsgrupperna och motarbete polarisering

Relationerna mellan olika befolkningsgrupper påverkar säkerheten och trygghetskänslan. När relationerna mellan befolkningsgrupperna är goda främjar det samhällsfreden och säkerheten och trygghetskänslan för alla som hör till samhället. Uppnåendet av faktisk likabehandling av människor i olika befolkningsgrupper beror på deras sociala ställning, medvetenhet om sina rättigheter och möjligheter att påverka frågor som gäller deras eget liv. Polisen bidrar till goda relationer mellan befolkningsgrupperna och främjar likabehandling i sitt eget arbete genom att följa de allmänna principerna för polisverksamheten som är bland annat saklighet, neutralitet och försonlighet samt neutralt bemötande av alla människor.

Polariseringen och motsättningarna i samhället har ökat. Det är enkelt och effektivt att uppvigla till polarisering och motsättningar i de sociala medierna. Extremistgruppernas verksamhet har blivit synlig och en liten men högljudd grupp i de sociala medierna får lätt stor uppmärksamhet i proportion till dess storlek. Verksamheten på webben har ofta samband med verksamhet utanför webben såsom demonstrationer och aktioner. Yttrandefriheten och mötesfriheten enligt grundlagen används också för att underblåsa hatet och motsättningarna. På grund av arbetets natur hamnar polisen ofta mellan olika grupper och då försöker man ofta ifrågasätta neutraliteten i polisens agerande. Det här kan, oberoende av hur polisen agerar i verkligheten, påverka polisens rykte och förtroendet för polisen samt öka de situationer där polisen blir involverad som eller önskas bli part. Hatretorik och falska nyheter är centrala metoder för att öka polariseringen och motsättningarna.

Strategiska riktlinjer

Polisen främjar faktisk likabehandling

Formell likabehandling uppnås när människor i likadana fall behandlas på samma sätt. Att människor behandlas på samma sätt är ändå ingen garanti för att likabehandling verkligen uppnås, eftersom alla har olika utgångspunkter och möjligheter. Likabehandling kan innebära att man avviker från principen att behandla alla på samma sätt för att kunna uppnå faktisk likabehandling av de mest utsatta grupperna. I polisens arbete är det här särskilt viktigt, eftersom polisen ofta möter människor i krissituationer. Situationen kan vara vardag för polisen men alldeles unik för den som befinner sig i den. När polisen i de

här situationerna handlar på ett korrekt sätt som visat sig ha effekt, främjar polisen samtidigt förhindrandet av brott och stärker trygghetskänslan. Exempel på grupper som när de behandlas på samma sätt som alla andra kan uppleva att de inte behandlas lika är äldre personer, barn, unga och minoritetsföreträdare. Den som upplever att den inte blivit lika behandlad kan mista sitt förtroende för och till och med bli fientligt inställd mot samhället och polisen. Polisen utvecklar sina arbetssätt och sitt kunnande inför situationer där faktisk likabehandling förutsätter att alla inte behandlas på samma sätt¹⁷. Ledningens arbete främjar likabehandling både inom polisen och i polisens arbete.

Polisen ökar sin kompetens för polariserade situationer

Polarisering är en process som involverar olika aktörer mellan vilka det uppstår konflikter och spänningar, som när de tillspetsas leder till ökade negativa fenomen i samhället såsom hatretorik och motsättningar. Med polarisering avses inte mångfalden av synvinklar i ett demokratiskt samhälle eller sammanjämkningen av dem. När det gäller att ingripa i en polariseringssituation och förebygga motsättningar och våld är det väsentligt att känna till hur en polariserad situation utvecklas, vilken dynamik den följer och vilka roller och mål de involverade aktörerna har samt att förutspå effekterna av ens eget agerande. Polisen ökar sin kompetens i situationer som rör polarisering och avveckling av polarisering.

Polisen ökar sina förutsättningar för att förebygga hatbrott

Med tanke på förebyggandet av hatbrott är det viktigt att känna till hur relationerna mellan befolkningsgrupperna utvecklas på lokalplanet. Med hjälp av den kunskapen kan man förebygga hatbrott genom att rikta in åtgärder på områden där motsättningarna, hatbrotten och antalet fall börjat öka. Polisen samarbetar med andra myndigheter, organisationer och invånarna för att proaktivt få information om ökade spänningar mellan befolkningsgrupper. I enlighet med principerna för lokal problemlösning riktar polisen in förebyggande åtgärder på de områdena.

4.4 Säkerställa effektiva och ändamålsenliga strukturer och processer för samarbete som stödjer det förebyggande arbetet

Det sektorsövergripande samarbetet mellan myndigheterna och samarbetet med organisationerna är en finländsk styrka och resurs. Gott samarbete är en orsak till att Finland är

¹⁷ Till exempel verksamheten vid polisinrättningen i Helsingfors där polisen tagit sig till Östra centrum för att ta emot polisanmälningar, utifrån analys

ett av de tryggaste länderna i världen. I polisens förebyggande arbete är samarbetet med andra aktörer av central betydelse. Polisens förebyggande arbete och kunskap och färdigheter inom ramen för det tjänar hela polisväsendet och dess mål. För att nå resultat genom effektiv resursanvändning krävs det att samarbetet är organiserat och målinriktat och ansvaret klart fördelat mellan parterna. Principen är att inte skapa nya samarbetsstrukturer utan särskild orsak utan i stället delta i befintliga samarbetsstrukturer och -processer.

Strategiska riktlinjer

Polisen deltar i den lokala och regionala säkerhetsplaneringen

Deltagandet i den regionala och lokala säkerhetsplaneringen främjar uppnåendet av de mål som ställts i polisens förebyggande strategi. Det erbjuder en färdig plattform för samarbete som involverar alla centrala aktörer inom säkerhetsarbetet. De nationella riktlinjerna för regional och lokal säkerhetsplanering¹⁸ inkluderar ett flertal samsarbetsobjekt med direkt anknytning till målen, fokusområdena och prioriteringarna i polisens förebyggande strategi. Polisens mål fastställs i resultatstyrningsprocessen och realiserar genom den regionala och lokala säkerhetsplaneringen. Polisen stödjer den lokala och regionala säkerhetsplaneringen genom kunskap och analyser.

Polisen höjer säkerheten i förorterna och förebygger regional och lokal ojämlikhet

Polisens arbetar systematiskt för att nå målen i den förebyggande strategin i samarbete med de kommunala myndigheterna så att i synnerhet de svaga och stödbehövande förorternas problem kan identifieras tidigt innan de tillspetsas. Lokal problemlösning är en central arbetsform med skräddarsydda åtgärder som genomförs i samarbete med andra myndigheter, organisationer och invånarna. Polisen stödjer andra myndigheter och lokala aktörer med sin kunskap i syfte att skapa en gemensam lokal lägesbild. De sociala medierna, bland annat Facebooksidor för olika stadsdelar, utnyttjas i samarbetet. För att förbättra säkerheten i svaga förorter vidtas planerade åtgärder för att förebygga våld och andra brott. Åtgärderna främjar polisens positiva närvaro dagtid och ökar säkerheten nattetid då de genomförs i samarbete med centrala aktörer såsom restauranger och utskänkningsställen.

Polisen medverkar i byaktörernas nätverk i glesbygden

Polisens frånvaro i områden som är stora till ytan men har en liten befolkning upplevs som ett problem och en faktor som ökar otryggheten. Ibland kan det ta väldigt lång tid att få hjälp och enskilda erfarenheter ger snabbt upphov till generaliseringar som ytterligare försvagar människornas säkerhet och trygghetskänsla. En ny riskfaktor är de små grupperna av kriminella som rör sig i glesbygden och på kort tid kan begå ett stort antal brott. I byarna finns aktörer och föreningar som har som ett verksamhetsmål att förbättra

18 Säkerhet överallt. Nationella riktlinjer för lokal och regional säkerhetsplanering. IM:s publikation.

säkerheten för byinvånarna. Polisen ska i sin förebyggande verksamhet skapa samarbetsförfaranden mellan byaktörerna och polisen. Samarbetet ger polisen direkta kanaler till byarna via vilka information om säkerhetsrisker och goda råd kan förmedlas. Samarbetet ger möjlighet att öka polisens närvaro i vardagen i byarna och signalerar samtidigt att polisen inte övergivit glesbygden.

Polisen ger respons på hur den information och de iakttagelser som rapporteras har beaktats

För att det förebyggande arbetet ska vara effektivt är det viktigt att både enskilda individer och samarbetspartner rapporterar information och iakttagelser till polisen. Polisen har kunnat förebygga till exempel allvarligt våld tack vare information som rapporteras av vanliga människor. Förmedlingen av information och iakttagelser främjas när den som rapporterat får veta att informationen kommit fram och att polisen reagerar på den vid behov. Polisen ger endast sällan respons till människor på huruvida den information och de iakttagelser de rapporterat har lett till åtgärder. Utomstående får lätt uppfattningen att det som rapporteras till polisen försvinner i ett "svart hål". Polisen ska därför utveckla ett smidigt förfarande för att genom effektivt resursutnyttjande ge människor respons på den information och de iakttagelser de rapporterat. På så sätt ser man till att människor även i fortsättningen anser det motiverat att förmedla information till polisen. Det här har betydelse för förtroendet för myndighetsverksamheten.

4.5 Utnyttja teknik och innovationer i det förebyggande arbetet

Den tekniska utvecklingen har på många sätt påverkat polisens arbete positivt och gett många nya möjligheter att arbeta effektivare och säkrare. Tekniken har medfört nya möjligheter att behandla och analysera information och förmedla den vidare till stöd för verksamheten. I polisbilarna har poliserna tillgång till alla centrala it-system, vilket underlättar arbetet på många sätt och också förbättrar polisens arbets säkerhet. Via de sociala medierna når polisen ut till den breda allmänheten. Overallkameror, drönare och andra innovationer som underlättar polisens arbete och effektiviserar resursanvändningen är vardag. I olika länder, även i Finland, satsar man på att utveckla automation och artificiell intelligens, och utnyttjandet av dem i olika uppdrag har bara börjat. Inom den förebyggande verksamheten kan man genom att utnyttja teknik på ett effektivt och innovativt sätt öka polisens närvaro och synlighet och utveckla till exempel nya och lättanvända tvåvägskanaler för informationsförmedling, såsom olika mobilapplikationer. Polisinrätningarnas områden är stora och runt om i Finland finns glesbygd där polisens närvaro kan ökas även genom att utnyttja teknik, till exempel genom att ta fram förfaranden för att göra polisen virtuellt närvarande och tillgänglig. Tekniken ökar också möjligheterna till samarbete med

läroanstalterna. För att tekniken ska kunna utnyttjas effektivt krävs att man utgår från polisens verksamhet och skapar nya arbetsmetoder med hjälp av teknik, i stället för att bara integrera tekniken i den befintliga verksamheten. Dessutom ska lagstiftningen och de etiska frågorna som rör användningen av teknik beaktas.

Strategiska riktlinjer

Polisen utvecklar och utnyttjar teknik i den förebyggande verksamheten

För att polisens resurser ska kunna användas effektivt krävs det att innovationer och verksamhetsmodeller som bygger på ny teknik och som tjänar den förebyggande verksamheten utvecklas och tas i användning. Med hjälp av systematiskt, långsiktigt och styrt utvecklingsarbete säkerställs att nya verksamhetsmodeller införs på bred basis och att resultaten utnyttjas övergripande i det praktiska arbetet. I utvecklingsarbetet är det av största vikt att man kombinerar teknikens möjligheter, polisens kompetens och behov, kännedom om och beaktande av allmänhetens förväntningar, kännedom om lagstiftningen samt de etiska frågorna.

5 Genomförandet av strategin, uppföljningen och mätningen av resultaten samt rapporteringen

5.1 Genomförandet av strategin för förebyggande verksamhet

Inrikesministeriet ansvarar i enlighet med 1 § i polisförvaltningslagen (110/1992) för styrningen och övervakningen av polisens verksamhetsområde och för sådana uppgifter inom polisens verksamhetsområde som enligt vad som föreskrivs särskilt hör till ministeriet. Inrikesministeriets polisavdelning har i uppgift att sköta den strategiska ledningen av förvaltningsområdet och i ledningen kombinera ett bredare samhällsligt säkerhetsperspektiv och samhällets behov med polisens expertis och målen för polisens verksamhet. Inrikesministeriet utför sin uppgift genom att styra polisförvaltningens verksamhet med strategier, utveckling av lagstiftningen och förfaranden för verksamhetsstyrningen.

Inrikesministeriet ingår resultatavtal med Polisstyrelsen och Skyddspolisen. I resultatavtalet med Polisstyrelsen fastställs de riksomfattande målen för verksamhetens olika delområden. Polisstyrelsen bereder i enlighet med inrikesministeriets anvisningar en plan för genomförande av strategin för förebyggande verksamhet. Planen ses över årligen så att de uppnådda målen och förändringarna i omvärlden beaktas. Resultatavtalet mellan inrikesministeriet och Polisstyrelsen främjar verkställandet av genomförandeplanen för strategin. Genomförandeplanen innehåller en beskrivning av hur målen i strategin ska nås under strategiperioden, inklusive uppföljningsförfaranden.

I enlighet med polisförvaltningslagen (110/1992) har Polisstyrelsen i uppgift att i enlighet med inrikesministeriets styrning bland annat planera, utveckla, leda och övervaka polisverksamheten och dess stödfunktioner i fråga om polisensheterna under den, se till att den medborgarservice som hör samman med polisens uppgifter finns tillgänglig i lika utsträckning och är av samma kvalitet i hela landet samt ansvara för resultatstyrningen av

polisenheterna under den och se till att resurser riktas till enheterna¹⁹. Polisrättningarna verkställer genomförandeplanen för strategin under styrning av polisförvaltningen. Polisstyrelsen ingår resultatavtal med polisrättningarna och de centrala målen för genomförandet av strategin fogas till avtalen. De riksomfattande målen som anges i strategin är gemensamma för alla polisrättningar men de genomförs och prioriteras med hänsyn till de lokala behoven och särdragen. Genomförandet ska beakta varje enskild polisrättnings situation samt de regionala och lokala behoven och möjligheterna. Genomförandet av strategin och uppföljningen av resultaten ska grunda sig på fakta och faktabaserade analyser enligt principerna för polisens verksamhet. Polisstyrelsen ser till att verksamheten vid varje polisrättning är organiserad och styrd på så sätt att målen i strategin och i genomförandeplanen för strategin kan nås.

Polisrättningarna ansvarar för att de åtgärder som ansluter sig till strategin för förebyggande verksamhet och som fastställts i lednings- och styrningsprocessen genom ledningens och chefernas arbete integreras i den dagliga verksamheten vid varje polisrättning. Gemensamma insikter om och en gemensam arbetssyn på strategier och uppställda mål uppkommer först i ledningen och det praktiska chefsarbetet som kopplar samman strategierna och målen med det dagliga arbetet och polisens verksamhet som helhet. Det dagliga lednings- och chefsarbetet är av största vikt med tanke på uppnåendet av de strategiska målen.

5.2 Resultatuppföljningen och rapporteringen

Polisrättningarna rapporterar årligen till Polisstyrelsen om genomförandet av strategin för förebyggande verksamhet och om uppnåendet av målen utifrån den fastställda genomförandeplanen. Rapporteringen ska också omfatta information om hur mycket arbetstid som satts ner på förebyggande verksamhet, vilka uppgifter den omfattat och andra centrala faktorer. Polisstyrelsen analyserar resultaten och rapporterar vidare om dem och genomförandet av strategin till inrikesministeriets polisavdelning. Inrikesministeriets polisavdelning upprättar årligen en offentlig rapport om genomförandet av strategin.

Det är viktigt på många sätt att kommunicera nationellt, regionalt och lokalt om målen för den förebyggande verksamheten och åtgärderna för att nå målen. Genom effektiv kommunikation kan man säkerställa samarbetspartnernas och intressentgruppernas stöd för verksamheten och framföra motiveringar till varför vissa mål valts ut. Med hjälp av öppen

¹⁹ Lag om ändring av polisförvaltningslagen 860/2015

kommunikation och samarbete kan man öka allmänhetens kännedom om den riksomfattande, regionala och lokala säkerheten och de faktorer som påverkar dem.

Polisinrättningarna ser till att de viktigaste samarbetspartnerna, intressentgrupperna och invånarna i området får information om både de riksomfattande och de regionala målen för den förebyggande verksamheten. Det kan genomföras så att man årligen i samband med inledandet av åtgärder enligt resultatavtalen ordnar ett gemensamt möte för de viktigaste samarbetspartnerna och intressegrupperna och där berättar om målen, grunderna för dem och åtgärderna för att nå dem. Ett likadant möte kan ordnas när det är dags att rapportera om resultaten.

Bilaga 1: Polisens strategi för förebyggande arbete 2019–2023

STRATEGIN FÖR FÖREBYGGANDE ARBETE 2019–2023 Strategiska riktlinjer				
1. Stärka de olika befolkningsgruppernas säkerhet och trygghetskänsla med hjälp av förebyggande verksamhet	2. Förebygga våld	3. Främja goda relationer mellan befolkningsgrupper och likabehandling samt motarbeta polarisering	4. Säkerställa smidiga och ändamålsenliga strukturer och processer för samarbete som stödjer den förebyggande verksamheten	5. Öka utnyttjandet av teknik och innovationer i det förebyggande arbetet
<p>MÅL</p> <p>1. <i>Minska de ekonomiska och mänskliga kostnaderna som orsakas av brott och störningar som försämrar säkerheten bland människorna och i samhället</i></p> <p>2. <i>Bevara och stärka människornas säkerhet och trygghetskänsla</i></p> <p>3. <i>Bevara och stärka människornas förtroende för polisen genom hänsyn till befolkningsgruppernas, minoriteternas och de olika åldersgruppernas samt de olika regionernas varierande behov</i></p> <p>4. <i>Stödja polisens övriga verksamhet genom specialkunnande och genom att se till samarbetsnätverken för den förebyggande verksamheten även kan utnyttjas i polisens verksamhet</i></p>				
<p>RIKSOMFATTANDE ARBETSFORMER INOM DEN FÖREBYGGANDE VERKSAMHETEN:</p> <p>1. Närpolisverksamhet</p> <p>2. Multiprofessionella arbetsformer (Ankkuri, Marak)</p> <p>3. Lokal problemlösning</p> <p>4. Problematiska personer</p>				
<p>EFFEKT: Finland är det tryggaste landet i världen – för alla som bor här</p>				

Sisäministeriö
Inrikesministeriet

Sisäministeriö PL 26, 00023 Valtioneuvosto
Inrikesministeriet PB 26, 00023 Statsrådet

www.intermin.fi